

XLI ZJAZD SEKCJI PALEOENTOMOLOGICZNEJ
POLSKIEGO TOWARZYSTWA ENTOMOLOGICZNEGO
|
KONFERENCJA NAUKOWA

„OWADY W ZAPISIE KOPALNYM”

20 MARCA 2026 | WARSZAWA

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
Aleja Na Skarpie 20/26–27, 00-488 Warszawa

ORGANIZATOR:

Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
w Krakowie

WSPÓLORGANIZATOR:

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie

KOMITET NAUKOWY

Dr hab. Agnieszka Soszyńska prof. UŁ Wydział Biologii i Ochrony Środowiska,
Uniwersytet Łódzki

Prof. dr hab. Ewa Krzemińska Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,
Kraków

Dr hab. Jacek Szwedo prof. UG Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

Dr hab. Karol Szawaryn prof. MiZ Muzeum i Instytut Zoologii PAN

KOMITET ORGANIZACYJNY

Dr hab. Katarzyna Kopeć Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków

Dr Elżbieta Sontag Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

Maksymilian Syratt Uniwersytet Jagielloński, Instytut Systematyki i Ewolucji
Zwierząt PAN, Kraków

Mgr Monika Michalska Instytut Paleobiologii PAN, Warszawa

REDAKCJA

Dr hab. Katarzyna Kopeć, Dr Elżbieta Sontag, Maksymilian Syratt

Muzeum Przyrodnicze Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt
Polskiej Akademii Nauk

©Copyright by Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,

Kraków 2026

PROGRAM KONFERENCJI

10:00 – 11:00 przyjazd uczestników, zwiedzanie wystaw w Muzeum Ziemi dla chętnych

11:00 Otwarcie konferencji: Katarzyna Kopeć i Błażej Błażejowski oraz prezentacja uczestników

I sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadząca: Agnieszka Soszyńska

11:20 – 11:45 RYSZARD SZADZIEWSKI, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Profesor Barbara Kosmowska-Ceranowicz (1931–2026) w życiu polskiej paleoentomologii

11:45 – 12:00 WIESŁAW KRZEMIŃSKI, KATARZYNA KOPEĆ, MAKSYMILIAN SYRATT, IWONA KANIA-KŁOSOK – *Rhipidia ceranowiczi n.sp.* (Diptera, Limoniidae) z bursztynu ukraińskiego.

12:00 – 12:15 MAŁGORZATA KALANDYK-KOŁODZIEJCZYK, BARTOSZ OGŁAZA, PIOTR WĘGIEREK - Osiągnięcia Profesora Jana Koteji w badaniach nad kopalnymi czerwcami a przyszłość tego kierunku

12:15 – 12:30 BŁAŻEJ BOJARSKI, KAROLINA CIEROCKA, JACEK SZWEDO - Ichnoskamieniałości jako narzędzie do badania tafonomii żywic kopalnych

12:30 – 12:45 IWONA KANIA-KŁOSOK, WIESŁAW KRZEMIŃSKI, GRZEGORZ SALWA, PATRYK WĄSACZ, WIKTORIA JORDAN-STASIŁO, JACEK SZWEDO, KATARZYNA KOPEĆ, PIOTR WĘGIEREK - Nowe dane dotyczące Tipulomorpha (Insecta: Diptera) z osadów kenozoicznych Polski, Włoch i USA

12:45 – 13:00 MONIKA MICHALSKA, BŁAŻEJ BŁAŻEJOWSKI - Pierwszy późnojurajski prostoskrzydły (Orthoptera: Elcanidae) z Polski (stanowisko Owadów-Brzezinki)

13:00 – 13:15 ADAM STROIŃSKI, JACEK SZWEDO - *Scolpypopites* i co dalej...
(Hemiptera, Ricaniidae)

**13:15 - 13.30 JACEK SZWEDO - Novum tribus Tropicidarum et problemata
familiae classificationis**

13:30 – 15:00 Przerwa obiadowa (obiad we własnym zakresie) w restauracji w
Teatrze Buffo, przerwa kawowa w Muzeum

II sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadzący: Karol Szawaryn

**15:00 – 15:15 JOWITA DROHOJOWSKA, ANITA GORZELAŃCZYK, ANDREW J. JERAM, JACEK
SZWEDO - Pierwsze informacje o owadach kopalnych z Irlandii Północnej / The
first information about fossil insects from Northern Ireland**

**15:15 – 15:30 ANITA GORZELAŃCZYK, JACEK SZWEDO, JOWITA DROHOJOWSKA - Kopalne
mączliki (Hemiptera, Sternorrhyncha, Aleyrodidae) z Oise: nowe gatunki i
pierwsze dane o występowaniu podrodziny Aleyrodinae**

**15:30 – 15:45 ALICJA PEŁCZYŃSKA - Zagadka Eoceńskiego rodzaju *Kelneria* Matile
1979 (Diptera: Keroplatidae)**

**15:45 – 16:00 KATARZYNA KOPEĆ, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Granica między
Architipulinae a Limnophilinae – implikacje morfologiczne i ewolucyjne**

**16:00 – 16:15 MARTA ZAKRZEWSKA, JACEK SZWEDO, BŁAŻEJ BOJARSKI - Pierwszy
fosylny łowik z plemienia Andrenosomatini (Diptera: Asilidae) w meksykańskim
bursztynie z Chiapas**

**16:15 – 16:30 SZYMON KACZMAREK - Stem group Psychodomorpha – chimery
rodzin, podrodzin oraz „ślepe uliczki” ewolucji**

**16:30 – 16:45 MAKSYMILIAN SYRATT, KATARZYNA KOPEĆ, IWONA KANIA-KŁOSOK,
WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Nowe dane o muchówkach z plemienia Antochini (Diptera:
Limoniidae: Limoniinae) z żywic kopalnych**

16:45 – 17:00 Przerwa kawowa

17:00 – Podsumowanie konferencji, dyskusja; sprawy organizacyjne Sekcji
Paleoentomologicznej PTE

17:30 – Zakończenie konferencji

Nowe dane dotyczące Tipulomorpha (Insecta: Diptera) z osadów kenozoicznych Polski, Włoch i USA

I. Kania-Kłosok^{1*}, W. Krzemiński², G. Salwa, P. Wąsacz¹, W. Jordan-Stasiło¹,
J. Szwedo³, K. Kopec², P. Węgierek⁴

¹Wydział Biologii, Ochrony Przyrody i Zrównoważonego Rozwoju, Uniwersytet Rzeszowski,
Zelwerowicza 4, 35-601 Rzeszów; ikania@ur.edu.pl

²Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Sławkowska 17, 31-016 Kraków

³Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański,
ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk

⁴Instytut Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska, Wydział Nauk Przyrodniczych,
Uniwersytet Śląski w Katowicach, ul. Bankowa 9, 40-007 Katowice

Badania paleogeńskich i neogeńskich kopalnych muchówek zachowanych w osadach wykazały obecność dwóch nowych dla nauki gatunków pochodzących ze stanowisk zlokalizowanych na terenie Europy i pozwoliły na rewizję znanego z osadów Ameryki Północnej gatunku *Tipula spoliata*. Po raz pierwszy stwierdzono obecność przedstawicieli grupy Tipulomorpha w oligoceńskich łupkach menilitowych fliszu Karpat polskich. W morskiej formacji menilitowej skamieniałości owadów odnajdywane są bardzo rzadko. Pierwsze stwierdzenie obecności tego typu skamieniałości miało miejsce w 2025 r., to ważka z rodzaju *Lestes* i sfosylizowany chrząszcz, przedstawiciel rodzaju *Calosoma*. Muchówki z oligoceńskich osadów Polski, z obszaru dawnej Paratetydy nie były dotąd znane, to pierwsze takie stwierdzenie. Ciało muchówki z rodzaju *Tipula*, przedstawiciela nowego dla nauki gatunku, zostało zachowane w dobrym stanie, z widocznym użyłkowaniem i kształtem skrzydeł oraz dobrze zachowaną głową, z częściowo widocznymi czułkami i słabo widoczną tylną częścią ciała. Skamieniałość drugiego z odkrytych gatunków odnaleziono na miocieńskim stanowisku Monte Castellaro we Włoszech. Dobry stan zachowania okazu umożliwił wykonanie rekonstrukcji użyłkowania skrzydeł oraz pozwolił na określenie przynależności taksonomicznej do rodzaju *Tipula*, z wyznaczeniem nowego dla nauki gatunku. Dokonano także rewizji gatunku *Tipula spoliata* znanego z eoceńskich osadów Green River (USA) z uszczegółowieniem opisu tego gatunku. Analizy taksonomiczne oparte na cechach morfologicznych umożliwiły wyznaczenie nowych dla nauki gatunków, rewizję gatunku wcześniej znanego, analizy warunków środowiskowych i tafonomicznych pozwoliły na hipotetyczną rekonstrukcję środowisk, w jakich owady te mogły występować w dawnych epokach dziejów Ziemi.